Arminda Franken-Ruiz:

Koloniale collecties toegevoegde waarde voor Aruba

ORANJESTAD — Voormalig directeur van het Nationaal Archeologisch Museum Aruba (Nama) Arminda Franken-Ruiz, schreef op verzoek van het Genootschap Nederland-Aruba een beschouwing over de implicaties van het advies 'Nationale Collecties en Erkenning van Onrecht' voor Aruba. Deze werd in oktober door de Adviescommissie Nationaal Beleidskader Koloniale Collectie van Raad voor Cultuur aan de Nederlandse minister Ingrid van Engelshoven van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aangeboden over de omgang met koloniale collecties.

Foto: Museum Volkenkunde (RMV)

Beschilderde keramische kom.

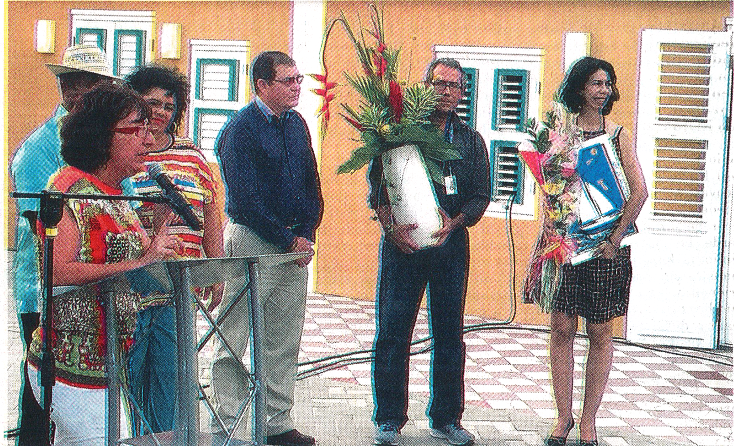
Volgens het advies moet Nederland bereid zijn om in voormalige Nederlandse koloniën buitgemaakte cultuurgoederen onvoorwaardelijk terug te geven als het land van herkomst hierom vraagt. Franken-Ruiz stelt dat het advies niet alleen implicaties heeft voor Aruba, maar ook voor de verhoudingen tussen Aruba en Nederland en, in bredere zin, ook voor de koninkrijksrelaties met de Caribische landen. "Voor de verhoudingen tussen de landen binnen het Koninkrijk en specifiek tussen Aruba en Nederland is dit een kans om de nadruk te leggen op datgene wat ons verbindt", aldus Franken-Ruiz.

Koloniale Collecties van Aruba in Nederland

"De totstandkoming van een collectie van cultuur- en natuurhistorisch materiaal van Aruba in Nederland, is nauw verbonden aan de wetenschappelijke en commerciële expedities die voornamelijk vanaf de eerste helft van de achttiende eeuw plaats vonden. Geologisch materiaal, archeologica, specimens van flora en fauna en etnografische objecten zijn verzameld, opgegraven of gekocht en naar verschillende Nederlandse instellingen gestuurd voor verdere studie en behoud. Er is relatief weinig bekend over de schaal en precieze inhoud van de collecties van Aruba in Nederland, met uitzondering misschien van de collectie van Pater van Koolwijk in het Rijksmuseum Volkenkunde (RMV). Eén van de meest fascinerende Arubaanse objecten in de collectie van het RMV is niet afkomstig uit de Van Koolwijk collectie. Het betreft een ceremoniele schaal uit Santa Cruz, Aruba, die een weergave is van de beschaving van de Caiquetio indiaanse bevolking (900/1000 -1515 AD) van het eiland en een voorbeeld van de universele waarde van het Arubaans Indiaanse erfgoed", legt ze uit.

Positieve implicaties van het advies

Het advies over de restitutie van koloniale collecties aan het land van herkomst omvat praktische en heldere aanbevelingen, die positieve implicaties voor Aruba en de andere eilanden van het Caribisch deel van het Koninkrijk hebben, stelt ze. De commissie is onder meer voorstander van de creatie van een Expertisecentrum Herkomst Koloniale Cultuurgoederen, met als voornaamste taak de herkomst van de koloniale collecties in de Nederlandse erfgoedinstellingen te bepalen. Volgens Franken-Ruiz zal dit leiden tot de totstandkoming van een complete inventaris van de collectie van Arubaans erfgoed in Nederlandse instellingen. "Vaak weet men niet precies welk object van welk eiland afkomstig is. Soms weet men ook niet aan welk eiland objecten reeds gerestitueerd zijn. Aangezien deze herkomstonderzoeken veel tijd en dus ook veel middelen vergen, behoren dit soort onderzoeken zelden tot de prioriteiten binnen het beleid van de Nederlandse musea." Het Expertisecentrum Herkomst Koloniale Cultuurgoederen zou deskundigen bij elkaar moeten brengen om gezamenlijk de collecties te ontsluiten, te bestuderen, te interpreteren en te beslissen over de beste manier om deze voor alle belanghebbenden toegankelijk te maken, maakt ze duidelijk. "Dit proces garandeert dat de interpretatie van de collectie en dus de documentatie van de informatie daarover, samen wordt bepaald. Hiermee wordt tevens kennisuitwisseling en bevordering van expertise onder deskundigen en bijvoorbeeld ook studenten, van alle landen gerealiseerd."

Foto: archieffoto

Wat ons verbindt

De uitwerking van de aanbevelingen van het advies zou in het kader van de bevordering van buitenlandse betrekkingen en handel, volgens de adviescommissie veel kunnen betekenen. Voor de verhoudingen tussen de landen binnen het Koninkrijk en specifiek tussen Aruba en Nederland is dit een kans om de nadruk te leggen op datgene wat ons verbindt, vindt Franken-Ruiz. De objecten uit de collecties van Aruba in de Nederlandse musea vertellen namelijk niet alleen het verhaal van Aruba en de andere eilanden, maar ook het verhaal van Nederland. "Ze zijn net zo zeer een weergave van innovatie, veerkracht, aanpassingsvermogen en handelsbekwaamheid als van slavernij, discriminatie en onderdrukking."

Evenwichtige aanpak

De discussies rond de huidige en toekomstige relatie van Nederland met de eilanden in het Caribisch gebied mogen best gaan over andere onderwerpen dan alleen geld en financiën. De bevolkingen – en trouwens ook de bestuurders – van zowel Nederland als het Nederlands deel van het Koninkrijk zouden baat hebben bij een verrijking van kennis over het compleet gemeenschappelijke verhaal van onze landen binnen het Koninkrijk der Nederlanden, stelt ze. Het advies over de omgang met koloniale collecties voorziet in een praktische en evenwichtige aanpak van dit onderwerp, legt ze verder uit. "De uitwerking van de aanbevelingen van de adviescommissie kunnen voor Aruba, de andere eilanden van de Nederlandse Cariben en Nederland, naast de beoogde implicaties ook een toegevoegde waarde hebben met betrekking tot de verhouding binnen het Koninkrijk. Het betreft immers de historie van alle betrokken landen", besluit Franken-Ruiz.